

Portugāle

Vispārīgā informācija

Oficiālais nosaukums:	Portugāles Republika
Valsts iekārta:	parlamentāra republika
Galvaspilsēta:	Lisabona
Valsts valoda:	portugāļu

Teritorija

Platība:	92 212 km ²
Sauszemes robeža:	1214 km
Krasta līnija:	1793 km
Robežvalstis:	Spānija 1214 km

Administratīvais iedalījums:	18 apgabali un 2 autonomie reģioni
Lielākās pilsētas:	Lisabona, Portu, Braga, Setubala, Funšala, Koimbra

Iedzīvotāji

Iedzīvotāju skaits (31.12.2010):	10 636 979*
Pieaugums (2010):	0,2%**
Nacionālais sastāvs:	visumā homogēna sabiedrība, kuras sastāvā ir arī aptuveni 100 000 afrikāņu pēcteču, kas valstī ieradusies pēc koloniju brīvvaldības, bet pēc 1990. gada valstī ieceļojuši daudz austrumeiropiešu
Reliģijas (2001):	Romas katoļi 84,5%, pārējie kristieši 2,2%, pārējie 13,2%**

Ekonomiskie rādītāji

IKP (2010):	172,6 miljardi EUR**
IKP pieaugums (2010):	1,4%*
IKP uz vienu iedzīvotāju (2010):	16 224 EUR**
IKP PPP (2010):	247 miljardi USD***
IKP PPP uz vienu iedzīvotāju (2010):	23 000 USD***
Eksports (2010):	36,8 miljardi EUR*
Imports (2010):	57,1 miljardi EUR*
Eksporta partneri (2010):	Spānija 26%, Vācija 13%, Francija 12%, Lielbritānija 5%, Angola 5%, Itālija 4%, Nīderlande 4%, ASV 4%*
Importa partneri (2010):	Spānija 31%, Vācija 14%, Francija 7%, Itālija 6%, Nīderlande 5%, Lielbritānija 4%*
Eksporta produkti:	lauksaimniecības produkti, pārtikas preces, nafta un ķīmiskās rūpniecības produkti, plastmasa un gumija, ādas izstrādājumi, koka un korķa izstrādājumi, celuloze un papīra izstrādājumi, tekstilizstrādājumi, apģērbi, apavi, minerālprodukti, melnie metāli, iekārtas un darbarīki, vieglās automašīnas, to detaļas, optika un precīzijas instrumenti
Importa produkti:	datortehnika, pusvadītāji un to palīgierīces, mājsaimniecības preces, automašīnas un to detaļas, vīnkopības produkti
Galvenās nozares:	audumu un gatavo apģērbu ražošana, celulozes rūpniecība, korķa un koka izstrādājumu ražošana, ķīmijas rūpniecība, auto detaļu ražošana, metalurģija, pārtikas rūpniecība, porcelāna un keramikas ražošana, stikla izstrādājumu ražošana, telekomunikācijas, kuģu būvniecība, tūrisms
Dabas resursi:	dzelzs rūda, varš, cinks, alva, volframs, sudrabs, zelts, urāns, marmors, māls, ģipsis, sāls atradnes, lauksaimniecības zemes, zivju resursi, ūdens resursi hidroenerģijas ražošanai un meža resursi korķu ražošanai
Ienākošās uzkrātās ĀTI (2010):	76,4 miljardi EUR**
Izejošās uzkrātās ĀTI (2010):	41,8 miljardi EUR**
Valūta:	Eiro (EUR); 1 LVL = 1,42 EUR****
Fiskālais gads:	kalendārais gads
Inflācija (2010):	1,4%**
Bezdarba līmenis (2010):	10,8%**
Uzņēmuma ienākuma nodoklis:	12,5%, 25%

* Statistics Portugal - http://www.ine.pt/xportal/xmain?xpid=INE&xpgid=ine_main

** Banco de Portugal - <http://www.bportugal.pt/pt-PT/Paginas/inicio.aspx>

*** Central Intelligence Agency – www.cia.gov

**** Latvijas Bankas noteikto ārvalstu kursu vidējā vērtība (latos) 2010. gadā, www.bank.lv

Papildus informācija

Tālsarunu kods: +351
Interneta IDL: .pt

Portugāle - valsts Ibērijas pussalā atrodas Eiropas pašos dienvidrietumos. Tā ir vistālākā zeme uz rietumiem kontinentālajā Eiropā. Tās krastus rietumos un dienvidos apskalo Atlantijas okeāns, ziemeļos un austrumos tā robežojas ar Spāniju. Portugāles sastāvā ietilpst arī salu arhipelāgi Atlantijas okeānā – Azoru un Madeiras salas.

Mūsdienu Portugāles teritorija ir apdzīvota jau kopš aizvēsturiskiem laikiem. Senākās civilizācijas pēdas šajā teritorijā ir atstājuši lužicas kultūras pārstāvji un ķelti.

2. gadsimtā p.m.ē. Portugāles zemes tika iekļautas Romas impērijā. No 5. gs līdz 8. gs reģionu kolonizēja un pārvaldīja ģermāņu ciltis – sorbi un vestgoti.

8. gs. sākumā Portugāles teritorijā iebruka islamicīgie marokāņi un sagrāva ģermāņu kristiešu karalisti, okupējot gandrīz visu Ibērijas pussalu.

1100 gadu sākumā, Krusta karu laikā, Portugāle bija neatkarīga karaliste. 1249. gadā Portugāles karaliste, atkarojot zemes marokāņiem, jau aizņēma visu mūsdienu valsts teritoriju.

15. un 16. gadsimtā Portugāle ar savām kolonijām Āfrikā, Āzijā un Dienvidamerikā bija viena no pasaules varenākajām valstīm gan ekonomiskā, politiskā, gan kultūras ziņā.

17. gs karš starp Portugāli un Spāniju noslēdzās ar Ibērijas Savienības likvidāciju, kas pastāvēja no 1580. gada līdz 1640. gadam. Portugāles politisko stabilitāti un ekonomisko attīstību iedragāja vairāki notikumi: postošā 1755. gada Lisabonas zemestrīce, 19. gs bruņotie konflikti ar Francijas un Spānijas okupācijas spēkiem un lielākās aizjūras teritorijas - Brazīlijas zaudēšana.

Pēc Portugāles Koloniālā kara un „Neļķu revolūcijas” 1974. gadā tika gāzts valdošais režīms un atdota brīvība aizjūras teritorijām Āfrikā. 1999. gadā Ķīnai tika atdota Portugāles pēdējā koloniālā teritorija - Makao.

Portugāle ir attīstīta valsts ar vienu no augstākajiem Tautas attīstības indeksiem. Tomēr tās IKP uz vienu iedzīvotāju ir viens no zemākajiem Rietumeiropas attīstīto valstu vidū. Portugāle ir ES (1986), Apvienoto Nāciju (kopš 1955) un NATO dalībvalsts, kā arī viena no Ekonomikas sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) dibinātājvalstīm.

1976. gadā juridiski apstiprināja valsts administratīvo pamatdalījumu, kas ir Portugāles kontinentālā daļa un divi autonomie reģioni – Azoru un Madeiras salas. Portugāle sīkāk iedalās 18 apgabalos, 308 pašvaldībās un 4000 draudzēs.

Portugāles klimats ir viens no siltākajiem Eiropā, gada vidējā gaisa temperatūra Portugāles ziemeļos ir 13°C un dienvidos - 18°C, bet Madeiras salas dienvidu piekrastē pārsniedz pat 20°C. Valsts kalnainajos ziemeļaustrumu apgabalos gaisa temperatūra ziemā nokrītas līdz -15°C.

Portugāle ir vienīgā Eiropas valsts, kuras teritorijā - Dienvidazoru salās Gofa straumes ietekmē valda tropu sasniedz 20°C.

Portugāles augstākā virsotne ir Piko (2350m), kas atrodas Azoru arhipelāga Piko salā. Portugāles kontinentālās daļas augstākā virsotne ir Estrela (1993m).

Portugāles speciālā ekonomiskā zona ir aptuveni 1 727 408 km² liela jūras teritorija, kurā ar speciālām atļaujām var veikt izpēti un izmantot jūras resursus. Tā ir trešā lielākā speciālā ekonomiskā zona Eiropas Savienībā un 11. lielākā pasaulē. Klimata un ģeogrāfiskā daudzveidība atspoguļojas Portugāles ainavā un dabas daudzveidībā. Portugāles aizsargājamās teritorijas ir Peneda-Geres nacionālais parks, 12 dabas parki, 9 dabas rezervāti, 5 dabas pieminekļi un 7 aizsargājamās ainavu teritorijas.

Ekonomikas attīstība ir veicinājusi plašu priežu, kastaņu, korķozolu, akmeņozolu un eikaliptu audžu stādīšanu.

